

Către: Administrația Prezidențială,

Excelența Sa, Președintele României Klaus IOHANNIS

De la: Senatorul Vlad Alexandrescu

Obiectul scrisorii: Raport moral asupra copiilor lăsați în grija statului

Stimate Domnule Președinte,

Raportul pe care vi-l transmis este rezultatul unui demers pe care l-am întreprins, în calitate de Senator, în perioada ianuarie 2018 - aprilie 2019, demers prin care am documentat situația copiilor și a tinerilor instituționalizați în centrele de plasament din România și sistemul de protecție a copilului în ansamblul său.

Raportul descrie în amănunt centrele de plasament și spitalele de psihiatrie pentru copii pe care le-am vizitat personal, numeroasele discuții cu tineri și copii aflați sub diferite măsuri de protecție specială, punctele de vedere și recomandările experților și practicienilor cu care m-am consultat, precum și instrumentele de informare – majoritatea constând în întrebări și interpelări parlamentare - care mi-au servit la clădirea bazei factuale a raportului.

Raportul conține analiza pe care am realizat-o și concluziile la care am ajuns cu privire la ce se întâmplă, în fapt, cu cele peste 53.393 de vieți aflate sub măsura protecției speciale la nivel național. Raportul este, totodată, o mărturie despre realitatea nevăzută și necunoscută a copiilor crescuți în instituții de protecție, realitate pe care doresc să o aduc, spre conștientizare, în atenția societății civile și a instituțiilor abilitate ale statului român.

În cele ce urmează, vă prezint principalele concluzii ale raportului cu privire la situația sistemului de protecție specială:

1. Există o practică dominantă a centrelor de plasament de a justifica orice măsură ce le este aplicată copiilor printr-o decizie administrativă pentru care centrele și personalul centrelor nu sunt responsabili. Sunt decizii care, desigur, emană de la un corp de specialiști, dar sunt aplicate administrativ și, ca urmare, viața acestor copii este modificată și este determinată într-un mod adesea ireversibil. De exemplu, introducerea unui copil în sistemul de școală specială și

Adresa: Calea 13 Septembrie nr. 1-3, sector 5, București, cod poștal: 050711

Telefon: 021 414 11 11; 021 316 03 00; E-mail: vlad.alexandrescu@senat.ro

psihiatrizarea lui prin introducerea unui tratament dur cu neuroleptice și anxiolitice este o decizie care are o incidență imediată asupra performanței școlare. Ea duce la eșec școlar și conduce în final la excluderea copilului din învățământul de masă și îi răpește practic șansele de integrare în societate la un nivel pe care el l-ar putea eventual atinge folosindu-și capacitățile și potențialul său natural.

2. Contrar celor afirmate de reprezentanții centrelor și ai instituțiilor cu rol decizional în sistemul de protecție specială a copilului, acest sistem rămâne unul închis. Organizațiilor societății civile și altor persoane interesate cu activitate în domeniul apărării drepturilor omului sau ale copilului nu li se permite accesul inopinat în centrele rezidențiale sau în locuințele de tip familial.

3. Sistemul de protecție specială este netransparent. O parte semnificativă a datelor prezentate în acest raport, în special privind situația medicală a copiilor aflați sub măsura protecției speciale și privind școlarizarea acestora, au fost obținute în baza unor cereri repetate, pe calea întrebărilor parlamentare sau a interpelărilor. De cele mai multe ori, răspunsurile autorităților au fost incomplete, cu omisiuni vădite și au venit cu întârzieri nejustificate. Or datele la care fac referire ar trebui să fie publicate din oficiu de către autoritățile responsabile, fără omisiuni și cu actualizări periodice.

4. O constatare îngrijorătoare în analiza sistemului este legată de lipsa pregătirii profesionale corespunzătoare a personalului centrelor rezidențiale, a direcțiilor județene, precum și a asistenților maternali căror li se încredințează copii în plasament. Efectul direct al acestei lipse de pregătire este abordarea deseori cu superficialitate a răspunderii uriașe pe care acest personal o are în creșterea copiilor încredințați statului.

5. Întreg sistemul de protecție specială nu are o înclinație către autoevaluare, și de aceea este nevoie de a introduce practica unor audituri periodice, atât interne, cât și externe.

6. Cu privire la parcursul copiilor în sistemul de protecție specială, am constatat că frecvențele mutări ale copiilor din centru în centru, de la asistent maternal la asistent maternal sau în familie contribuie la sporirea instabilității afective a acestora, întrerup deseori parcursul lor școlar și legăturile socio-afective anterior create.

7. În ceea ce privește acoperirea nevoilor de bază ale copiilor și tinerilor, centrele asigură un nivel minim și o serie de îmbunătățiri sunt absolut necesare. În timpul vizitelor am identificat nevoia copiilor legată de banii de buzunar primiți lunar în centre. Aceștia nu intră în posesia alocației de stat în momentul în care aceasta le este virată, ci le este capitalizată până la împlinirea vârstei de 18 ani și părăsirea centrelor. Mulți dintre ei justifică abandonul școlar, proxenetismul, furtul și alte acțiuni antisociale prin nevoia de bani.

8. Nu există un sistem permeabil în care cererile și solicitările copiilor să fie înregistrate și luate în calcul. Personalul de specialitate din centre nu asigură condiții minimale de informare a copiilor privind posibilitățile de semnalare a abuzurilor la care sunt expuși. Copiii nu sunt încurajați să facă sesizări, nu li se oferă sprijin în acest sens. Nu sunt încurajați să-și transforme cererea într-o procedură administrativă.

9. Numitorul comun în toate centrele constă în lipsa activităților vocaționale sau sportive sistematice, care să-i poată extrage pe copii din binomul centru-școală-școală-centru, să le canalizeze energia fizică, voința și orizontul către ceva constructiv, către ceva care să-i poată ajuta.

10. Peste 3.000 de tineri părăsesc anual centrele de plasament, centrele rezidențiale și apartamentele de tip familial la nivel național și, de cele mai multe ori, nu au nicio susținere concretă din partea instituției de ocrotire privind pregătirea lor pentru o viață independentă și integrarea lor în comunitate. Până acum autoritățile administrației publice centrale și locale cu atribuții în domeniul protecției drepturilor copilului mi-au demonstrat, pe baza informațiilor strânse în cazul acestui demers, eșecul lor în pregătirea și susținerea copiilor și a tinerilor pentru „ieșirea“ din sistemul de protecție specială de tip instituționalizat. Copiii care au reușit, după ieșirea din sistem, să ducă o viață normală sunt mai degrabă un exemplu de victorie asupra sistemului, și nu un merit al sistemului pentru ajutorul dat lor. De multe ori, au reușit împotriva sistemului, nu datorită lui.

Recomandările formulate la finalul raportului pun accentul pe nevoia urgentă a unei reforme profunde a sistemului de protecție a copiilor astfel încât să-l facă într-adevăr capabil să-și atingă menirea esențială, aceea de a asigura copiilor din grija sa suportul afectiv-emoțional,

ocrotirea sănătății, educația adecvată, precum și cunoștințele și deprinderile pentru o viață independentă.

Domnule președinte, vă rog să analizați cu toată responsabilitatea faptele cuprinse în acest raport și să condamnați ferm aceste abuzuri săvârșite în sistemul de protecția copilului. Mulți sunt cei care le-au văzut și și-au întors ochii pentru a nu vorbi despre ele. Președintele tuturor românilor nu poate trece cu vederea asemenea abuzuri. Problema copiilor abandonați este o problemă a întregii societăți, a tuturor românilor, și nu o putem rezolva decât cu toții laolaltă. Vă rog domnule președinte să acordați importanța cuvenită și să luați măsurile pe care le considerați necesare pentru ca vocea copiilor abandonați să ajungă la cei care îi au în îngrijire.

Cu considerație,

Senator Vlad Alexandrescu